

Kız Meslek Lisesi Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Benlik Kavramlarının Karşılaştırılması *

Uzm. Sabahattin ÇAM

Mamak Mehmet Çekiç İlköğretim Okulu Rehber Öğretmeni

Özet — Kariyere ve ev kadınlığına yönelen kız meslek lisesi öğrencilerinin benlik kavramları arasında SED (Sosyo - Ekonomik Düzey) ve branş değişkenine göre fark olup olmadığı incelenmiştir. Benlik kavramı düzeyini ölçmek için Offer Öz - İmaj Envanteri kullanılmış ve elde edilen veriler 2x2'lik varyans analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Bulgular, kariyere yönelen öğrencilerin ev kadınlığına yönelenlerden daha olumlu benlik kavramına sahip olduğunu göstermiştir. Gözlenen farkın da SED ve branş değişkeninden bağımsız olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak çevresel etmenlerden oldukça bağımsız olarak kendini ortaya koyabilecek özelliklere sahip olan kızların kariyere yöneldikleri ve topluma daha aktif bir biçimde katılmak istedikleri söylenebilir.

Summary — Comparison of Self Concept of Vocational High School of Girls Students in Terms of Various Variables.

It has been investigated to find out if there is any difference of the self concepts of the Students of Girls Vocational School regarding their tendencies to have a career or to be a house wife depending on their socioeconomic status and on their majors in the school. The self concepts levels has been evaluated with Offer's Self İmage Inventory and 2 x 2 Multiple Variance Analysis technique is used. The findings showed that those who had tendency for a career had better self concept than those who had tendency for being a house wife. Observed difference is independent of socioeconomic status and major variables. It can be said that those who were independent of environmental factors had a tendency to have a career and willing to participate to the society more actively.

Giriş

Dünyanın her yanındaki demokratikleşme hareketleri, kadının ve erkeğin sosyal ve ekonomik yaşama eşit katılımını gerektirmektedir. Bununla beraber ortaya çıkan feminizm akımının, kadının, bir birey olarak, erkeğine eşit sosyal ve ekonomik haklara sahip olması ve bu hakları kendi yaşamında kullanmasına yönelik çabalarının sürdüğü gözlenmektedir. Bu akımın mesajlarının etkileri toplumun her kesiminde farklı bir biçimde olmaktadır. Bununla birlikte bu konuda belirli bir kamuoyu oluştuğu ve bunun da bir kısım kadının yaşam tarzının değişmesine katkıda bulunduğu söylenebilir. Dolayısıyla toplumun kadına atfettiği değerlerdeki değişimle birlikte kadının da toplumda daha aktif rol almaya başladığı göze çarpmaktadır.

Yaşanan değişimle kadının statüsü yükselmekte ve bu statü, kentleşmenin ve eğitim düzeyinin gelişmesiyle birlikte yükselmektedir (Kağıtçıbaşı, 1984). Çünkü bu gelişme kadınların ev dışında çalışmalarını beraberinde getirmektedir (Başaran, 1984). Ev dışında çalışan kadın-

ların, çalışmayan kadınlara göre daha çok hak elde ettiği söylenebilir (Akan, 1981).

Türkiye'de cumhuriyetin ilanıyla birlikte kadın eğitimine daha çok önem verilmekle beraber bu konuda yeterli yol alındığı söylenemez. Yetenekli kadınların toplumda daha aktif rol almaları için onları güdülemek gerekmektedir. Son yıllarda toplumda aktif rol almak isteyen kadınların oranı artmakta ise de bir çoğunun genellikle geri planda kaldığı görülmektedir. Toplum içinde aktif rol almak isteyen kadınların bu eğilimlerini gerçekleştirme çabalarını eğitim yaşamında desteklemek gerekir. Ancak bunun için kadınların kendilerini algılama tarzlarını tanımak önem kazanmaktadır.

Birey çevresindeki insanlarla sürekli etkileşim halindedir. Yakın ve uzak çevredeki kişilerden onun davranışlarına ve kişisel özelliklerine ilişkin çeşitli tepkiler gelir. Gelen tepkileri alıp değerlendiren birey, yeniden oluşturduğu bir referans sisteminden tepkide bulunur. Bu referans sistemi de, bireyin diğer bireylerle etkileşimi aracılığıyla kendine, düşüncelerine, ideallerine

*A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesinde Prof.Dr. Y.Kuzgun'un danışmanlığında yapılan Yüksek Lisans Tezi'nin özetidir.

ve isteklerine yönelik oluşturduğu algılardır.

Benlik kavramını inceleyen bilim adamlarının, bu kavramı ele alış biçimleri yönünden literatürde iki gruba ayrıldıkları görülmektedir. Cooley, Mead, Fromm, Sullivan gibi sosyal psikologlar, benliğin esas itibarıyla sosyal yaşantı sonucu oluştuğunu kabul etmektedirler. Bu görüşe göre benlik kavramı, bireye karşı diğer bireylerin takındıkları tutumların birey tarafından algılanması ve bu algıların örgütlenmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık bazı psikologlar ise, benlikle ilgili görüşlerini, benliğe kişinin öz yapısını da katarak, çocuğu, ergeni ve sosyal algıyı konu alan deneysel çalışmalarla geliştirmişlerdir. Bu gruptaki benlik yaklaşımlarında daha az ortak noktalar görülmektedir. (Akt. Geçtan, 1981; Ünlüoğlu, 1985; Öner, 1985).

Benlik başkalarının tepkileri ile oluşan sosyal bir fenomendir. Bu nedenle bireyin fiziksel görünümü, yetenekleri ve içinde bulunduğu sosyal sınıf, ana - babanın çocuğa ilişkin beklentileri, toplumun cinsiyetine göre bireylere attığı değerler, eğitim görülen kurumun niteliği gibi faktörlerin benlik algılarının oluşumunda önemli rol oynaması beklenmektedir.

Kız meslek lisesinden yetişmekte olan kadınların bu eğitim programını seçmekle önceden erkeklerle bir yarışma ortamına girmedikleri söylenebilir. Bu kurumlarda verilen eğitimin amacı, toplumda genellikle kadın mesleği olarak kabul edilen meslekleri aktif olarak icra etmek için öğrencilere gerekli becerileri kazandırmaktır. Bunlar aynı zamanda da bir ev kadını için gerekli olabilecek becerilerdir. Böylece ev kadını olma veya meslek sahibi olma alternatifleri kız meslek lisesi öğrencilerinde daha çarpıcı biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu kurumlarda yetişen bazı kadınlar edindikleri becerileri meslek icra ederek kullanma yoluna giderken, bazıları da ev kadını olarak kullanmaktadırlar. Bu öğrencilerin "kariyere" ya da "ev kadınlığına" yönelmelerinde benlik kavramının ne ölçüde etkili olduğu incelenmeye değer bir konudur.

Bu çalışmada, kız meslek lisesi öğrencilerinden kariyere yönelenlerle ev kadınlığına yönelenlerin benlik kavramlarının SED ve eğitim görülen branş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Burada, bir kimsenin okulda edindiği bilgi ve becerileri, bir iş kurarak kullanma, geliştirme ve bu yolla para kazanma amacıyla ise, bu eğilim kariyere yönelme olarak tanımlanmıştır.

Yöntem

Çalışma, Ankara Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi ve Ankara 100. Yıl Kız Meslek Lisesi 1989-1990

Öğretim Yılı 312 son sınıf öğrencisinden 49'u kariyere, 43'ü de ev kadınlığına yönelmek isteyen olmak üzere toplam 92 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerin kariyere ya da ev kadınlığına yönelişlerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen Bilgi Formu'ndan yararlanılmıştır. Ölçekte birbirleriyle tutarlı cevaplar veren öğrencilerin bir kısmı yüksek puan alıp kariyere yönelen grubu oluştururken, diğer bir kısmı da düşük puan alıp ev kadınlığına yönelen grubu oluşturmuştur. Oldukça kararsız cevap veren öğrenciler ise araştırma dışında bırakılmıştır.

Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerini belirlemek için Bacanlı (1990) tarafından geliştirilen Sosyo-Ekonomik Düzey Ölçeği kullanılmıştır. Öğrenciler bu ölçekten aldıkları puanların ortalama değerleri esas alınarak alt ve üst SED grubu olarak iki gruba ayrılmıştır. SED değişkenine bağlı olarak öğrencilerin kariyere yönelmek isteyenlerin (KYİ) ya da ev kadınlığına yönelmek isteyenlerin (EKYİ) dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Farklı Sosyo - Ekonomik Düzeylere Mensup Olup Kariyere ya da Ev Kadınlığına Yönelmek İsteyen Öğrencilerin Dağılımı

SED	KYİ	EKYİ	Toplam	SED Puan Ortala.
Üst	30	16	46	39.326
Alt	19	27	46	29.869
Toplam	49	43	92	34.597

Öğrenciler okudukları branşlara göre sözel yetenek ve daha çok soyut zihinsel beceriler gerektiren teorik teorik eğitimin verildiği (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ev Yönetimi ve Beslenme) branşlarda okuyanlar (TEB) ve daha çok el becerisi gerektiren pratik eğitimin verildiği (Giyim, Resim, El Sanatları, Nakış) branşlarda okuyanlar (PEB) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Öğrencilerin branş değişkenine göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Farklı Branşlarda Eğitim Gören Kariyere ya da Ev Kadınlığına Yönelmek İsteyen Öğrencilerin Dağılımı

Branş	Yönelme Türü		
	KYİ	EKYİ	Toplam
TEB	25	15	40
PEB	24	28	52
Toplam	49	43	92

Öğrencilerin kendilerine ilişkin geliştirdikleri benlik kavramının ölçülmesinde Offer Öz - İmaj Envanteri kullanılmıştır. Envanter ruhsal açıdan sağlıklı olan gençlerin incelenmesi amacıyla Offer ve arkadaşları tarafından 1962'de geliştirilmiştir. 13-19 yaş arası gençlere uygulanabilen (Offer ve ark., 1988; Steinhäusen, 1989) Envanter İnanç (1987) tarafından Türkçe'ye çevrilerek Türk kültürüne adaptasyonu yapılmıştır. Envanterin Türk kültüründe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve kültürümüzde kullanılabilmesi görülmüştür (İnanç, 1988; 1989; 1990).

Envanterde benliğin beş ayrı boyutu 130 madde ile ölçülmektedir. Beş boyutta toplam onbir alt ölçek bulunmaktadır. Bunlar : 1. Psikolojik Benlik : a) Dürtü Kontrol, b) Duygusal Ton, c) Vücut ve Benlik İmajı; 2. Sosyal Benlik: a) Sosyal İlişkiler, b) Törel Değerler, c) Meslek ve Eğitime İlişkin Amaçlar; 3. Cinsel Benlik : a) Cinsel Tutumlar; 4. Aile İlgili Benlik : a) Aile İlişkileri; 5. Uyumsal Benlik : a) Dış Dünya ile Başetme Yetisi, b) Psikopatoloji, c) Genel Uyum.

"Kariyere" ve "ev kadınlığına" yönelmek isteyen öğrencilerin ölçekten aldıkları ham puanların karşılaştırılması SED ve branş değişkenlerine göre ayrı ayrı yapılmıştır. Çözümlenmede 2x2'lik Çok Yönlü Varyans Analizi tekniği kullanılmıştır.

Bulgular

Yönelme türü değişkeninde duygusal ton, vücut ve benlik imajı, sosyal ilişkiler, meslek ve eğitime ilişkin amaçlar, dış dünya ile başetme yetisi, psikopatoloji ve genel uyum alt boyutlarında kariyere yönelmek isteyen öğrencilerin ev kadınlığına yönelmek isteyenlere göre daha olumlu benlik kavramına sahip oldukları görülmüştür. SED değişkenine göre ise, benlik kavramının sadece cinsel tutumlar alt boyutunda farkın olduğu ve üst-SED'den gelen öğrencilerin alt-SED'den gelenlere göre daha olumlu benlik algısına sahip oldukları bulunmuştur. Yönelme türü ile SED değişkenlerinin ortak etkisi benlik kavramının hiç bir alt boyutunda gözlenmemiştir. Tablo 3'de farklı sosyo-ekonomik düzeylere mensup kariyere ve ev kadınlığına yönelmek isteyen öğrencilerin benlik kavramı ölçeği puanlarına ilişkin varyans analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3 : Farklı SED'e Mensup Kariyere ya da Ev Kadınlığına Yönelen Öğrencilerin Benlik Kavramı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Değerleri

Alt Ölçekler	sd	Yönelme Türü	SED	SED X Yönelme Türü
Dürtü Kontrol	1	1.022	0.000	1.379
Duygusal Ton	1	21.766**	2.023	0.567
Vücut ve Benlik İmajı	1	6.760*	0.000	0.955
Sosyal İlişkiler	1	7.949	0.065	0.496
Törel Değerler	1	0.462	0.082	0.668
Meslek ve Eğitime İlişkin Amaçlar	1	7.609**	0.832	1.085
Cinsel Tutumlar	1	2.243	7.535**	0.021
Aile İlişkileri	1	1.754	0.138	0.071
Dış Dünya ile Başetme Yetisi	1	11.448**	1.214	0.034
Psikopatoloji	1	8.671**	1.496	0.049
Genel Uyum	1	8.295**	3.633	0.004

* p < 0.05 ** p < 0.01

Öğrencilerin okudukları branşlara göre benlik kavramları incelendiğinde de SED değişkenine göre yapılan çözümlenmede elde edilen sonuçlara benzer sonuçlar gözlenmiştir. Branş ve yönelme türüne ilişkin varyans analizi sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4 : Farklı Branşlarda Okuyan Kariyere ya da Ev Kadınlığına Yönelen Öğrencilerin Benlik Kavramı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Varyans Analizi Değerleri

Alt Ölçekler	sd	Yönelme Türü	SED	SED X Yönelme Türü
Dürtü Kontrol	1	1.824	0.48	1.264
Duygusal Ton	1	26.677**	0.064	2.178
Vücut ve Benlik İmajı	1	6.646*	0.019	0.161
Sosyal İlişkiler	1	9.663**	0.014	2.360
Töresel Değerler	1	0.643	0.003	0.121
Meslek ve Eğitime İlişkin Amaçlar	1	5.021*	0.029	0.633
Cinsel Tutumlar	1	3.642	5.752*	0.872
Aile İlişkileri	1	2.575	1.498	1.814
Dış Dünya ile Başetme Yetisi	1	13.863**	0.596	1.139
Psikopatoloji	1	9.988**	2.027	0.009
Genel Uyum	1	8.596**	1.542	0.007

* p < 0.05 ** p < 0.01

İlgilenilen tüm değişkenler bakımından benlik kavramının dürtü kontrol, törel değerler ve aile ilişkileri alt boyutlarında öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Tartışma

Kariyere yönelmek isteyen öğrencilerin ev kadınlığına yönelmek isteyen öğrencilerden daha olumlu benlik algısına sahip oldukları bulunmuştur. Böylece kariyere yönelmek isteyen kızların ev kadınlığına yönelmek isteyenlerden daha az kaygılı, daha mutlu, yaşamdan daha çok zevk alan, normal koşullarda kendilerini rahat hisseden, duyguları kolayca incinmeyen kimseler oldukları söylenebilir. Ayrıca bu kızları kendi vücutlarından, vücutlarında olan değişimlerden ve gelecekteki görüntülerinden hoşnut olabileceklerini belirtmektedirler. Sosyal benlik yönünden de kariyere yönelmek isteyen kızların, arkadaş çevreleriyle daha olumlu ilişkileri olan, farklı sosyal ortamlarda bulunmaktan hoşnut olan, çalışmaktan ve iyi yapılmış bir zevk duyan, şimdiki eğitimleri ve gelecekte yapacakları iş hakkında düşünüp planlar kuran, gelecekte mesleklerinden gurur duyacaklarını uman ve hayatlarını kendi çabalarıyla kazanmayı yeğleyen bireyler oldukları gözlenmektedir. Bu kızlar kendilerini daha bağımsız, daha güvenli, güçlülere göğüs gerebilen, kararlı, yaşamdan heyecan duyan, okul yaşamından hoşnut olan, risk almaktan korkmayan, yeni durumlarla karşılaşmaktan çekinmeyen, sorumluluk alabileceğini düşünen, sorunları çözmek için çaba göstermekten zevk duyan ve daha korkusuz kimseler olarak algılanmaktadır.

Bulgular A.B.D.'de toplum içinde geleneksel rollerin dışına çıkıp erkeklerin hakim olduğu mesleklerde kariyere yönelen ve ev kadınlığını tercih eden kadınlar üzerinde yapılan çalışmaları özetleyen Kuzgun(1987)'un görüşleriyle tutarlılık göstermektedir. Ev dışında çalışan kadınların saldırganlıklarını dışarıya vuran, daha korkusuz ve bağımsız kişiler olduklarını; çalışmayan kadınların ise ürkek ve bağımlı olduklarını (Balkır, 1989), çalışan gençlerin öğrenci gençlere göre daha az kaygılı, duygusal tonlarındaki dalgalanmalara uyum sağlayan ve patolojik tutumlardan uzak olduğunu saptayan (Özbay, Şahin, Hınçal ve ark. 1991) çalışmaların bulgularıyla tutarlı görülmektedir.

SED değişkeni açısından üst-SED'den gelen kızların alt-SED'den gelenlere göre cinsel benlik yönünden daha olumlu benlik algısına sahip oldukları; kendi cinselliklerini kabullendikleri, cinselliğe ilişkin daha olumlu tutumlara sahip oldukları ve bu tutumlar-

dan hoşnut oldukları görülmektedir. Cinsel tutumlar alt boyutunda SED yönünden anlamlı bir farklılığın saptanmış olması, üst-SED'deki genç kızların geleneksel aile yapısının (-ki bu öğrenciler geleneksel aile yapısına sahiptirler) cinsel tutumlarında etkili olmadığını göstermektedir. Yönelme türü değişkeninin SED'e göre öğrencilerin benlik kavramında daha etkili olması, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin aynı eğitim ortamını paylaşmaları ile açıklanabilir.

Mesleğe hazırlayan okullarda okuyan öğrencilerin psikolojik ihtiyacını belirlemek üzere A.B.D.'de yapılan çalışmaları özetleyen Kuzgun (1989), farklı programlarda okuyan öğrencilerin farklı psikolojik ihtiyaçlara (psikolojik özelliklere) sahip olduklarını belirtmektedir. Ülkemizde benzer amaçla yapılan bir çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiştir (Kuzgun, 1985). Ancak devam edilen bilim alanının (fen - sosyal) benlik algısını etkilemediğini gösteren araştırma bulguları da mevcuttur (Türkmen, 1989). Çalışmamızda elde edilen sonuçlar, yukarıda özetlenen bulguları kısmen desteklemektedir. Bu durum, üzerinde çalışılan grupların farklılığı ile (üniversite-lise) açıklanabilir.

Sonuç

Çalışmanın bulgularına bir bütün olarak bakıldığında kariyere yönelmek isteyen kızların daha olumlu bir benlik algısına sahip oldukları ve bu durumun SED ve branş değişkeninden bağımsız olduğu görülmektedir. Çevresel etmenlerden oldukça bağımsız olarak kendini ortaya koyabilecek özelliklere sahip olan kızlar kariyere yönelmekte ve topluma daha aktif bir biçimde katılmak istemektedirler. Dolayısıyla kadınların topluma aktif bireyler olarak katılımını sağlayabilmek için, benlik algısı düzeyi yüksek bireyler yetiştirmede ana-babalara, öğretmenlere, kitle iletişim araçlarına ve eğitimle ilgili bütün unsurlara önemli görevler düşmektedir.

Kız meslek lisesi öğrencileri ile yapılacak rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarında, kariyere yönelmek isteyen öğrencilerin bu yönelişlerini destekleyip toplum içinde aktif rol almalarını sağlamak ve ev kadınlığına yönelen öğrencilerin benliğini destekleyecek çalışmaları yapmak, bu okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin gözönünde bulunduracakları hususlar olmalıdır.

Ancak bu çalışmaları daha etkin kılabilmek için kız meslek liselerinde kariyere yönelenler ile ev kadınlığına yönelen öğrencilerin hangi SED'den geldikleri ve hangi değerlere sahip olduklarına ilişkin verilerin de incelenmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- Akan, Y. (1981). Çalışan kadınların ailedeki gücü, H.Ü. Sosyoloji Bölümü (Yayınlanmamış Dr. Tezi), Ankara.
- Bacanlı, H. (1990). Kendini ayarlama becerisinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi (Yayınlanmamış Dr. Tezi), Ankara.
- Balkır A., (1989). Kadının kendini algılaması, A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi (Yayınlanmamış Y. L. Tezi), Ankara.
- Başaran, F. (1984). Ailede Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Değişimleri. Türkiye'de Ailenin Değişimi: Toplumbilimsel İncelemeler, Ankara : T.S.B.D. Yayını, s. 145-160.
- Geçtan, E., (1981). Psikanaliz ve Sonrası, İstanbul, Hür Yayınlar.
- İnanç, B. (1987). Adolesan dönemdeki öz-İmaj örtüntüsünün incelenmesi - ön çalışma, Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, (1), s. 100-115.
- (1988). Türk gençlerinin öz-İmaj örtüntüsünde cinsiyetin ve okuldaki öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin etkisi, Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi 1, (2), 71-84.
- (1989). Offer Öz - İmaj ile Edward Kişisel Tercih Envanterleri arasındaki ilişki - bir geçerlik çalışması", ODTÜ İnsan Bilimleri Dergisi, Ankara, VII/1, s. 83-90.
- (1990). Türk ergenlerin öz-İmajları, V. Ulusal Psikoloji Kongresi Seminer Dergisi - Özel Sayısı, 8, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir, s. 519-526.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1984). Aile İçi Etkileşim ve İlişkiler, Türkiye'de Ailenin Değişimi : Toplumbilimsel İncelemeler, Ankara : T.S.B.D. Yayını, s. 13-143.

Kuzgun, Y., (1985). Edward's Kişisel Tercih Envanterinin Türkiye'de güvenilirlik ve geçerliği", A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 17, Ankara, s. 69-85.

..... (1987). Mesleki Rehberlik Ders Notları, (Teksir), A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

..... (1989). Edwards's Kişisel Tercih Envanteri El Kitabı, Ankara.

Offer D., at al (1988). The Teenage World - Adolescent's Self Image in Ten Countries. New York : Plenum Press.

Öner, U. (1985). Benlik Gelişimine İlişkin Kuramlar, Ergenlik Psikolojisi, (Der. Bekir Onur), Ankara : Hacettepe - Taş Kitapçılık Ltd. Şti., s. 67-83.

Özbay, H. Şahin, N. Hınçal, G. (1991). Ergenlikte benlik imajı: Çalışan gençler ve öğrenci ergenler arasında karşılaştırmalı bir çalışma : Türk Psikiyatri Dergisi. 2(2), s.82-95.

Steinhausen, H.C. (1989). Der Offer - Selbstbild - Fragebogen für Jugendliche : Handbuch.

Türkmen, F. (1989). Üniversite öğrencilerinin benlik kavramı. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Ünküoğlu, G. (1985). Ergenliğin Psikopatolojisi, Ergenlik Psikolojisi (Der. Bekir Onur). Ankara : Hacettepe - Taş Kitapçılık Ltd. Şti. , s.209-228.

ETKİNLİKLERİMİZ

19 Kasım 1992 günü Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampüsünde Prof.Dr. Doğan Cüceloğlu "**İçimizdeki Çocuk ve İçimizdeki Ana-Baba**" konulu bir konferans vermiştir. Konferansta herkesin içindeki çocuk yanı ile barışık olmasının anlamı ve üzerinde durulmuştur. Sağlıklı kişiliklerin içlerindeki çocuğa yabancı olmadıkları, onu da dikkate alarak davrandıkları için daha huzurlu bir yaşam sürdükleri vurgulanmıştır.